

- SDZ 1. del, str. 48–55

Kaj so glasovi in kaj so črke?

Ključne besede

- glas
- črka
- zlog

- 1. Na strani 143 najdeš sestavljanke z vpisanimi deli treh slovenskih besed. Razreži dele po zarisanih črtah. Sestavi besede in jih prilepi.

PUSTOLOVŠČINA				
MATEMATIKA				
IZOBRAŽENEC				

- 2. Odgovori.

- a) Kaj vidiš na zgornji fotografiji? Besedo napiši. roža/cvet
- b) Iz česa je napisana beseda: iz črk ali glasov? Iz črk.
- c) Izgovori to besedo. Roža/Cvet.
- d) Iz česa je beseda če in izgovoriš: iz črk ali glasov? Iz glasov.

- 3. Izgovori besedo *sonce*.

- a) Koliko glasov je v njej? Pet.
- b) Koliko je črk v besedi? Pet.

Dopolni nepopolni povedi.

Glasove zapisujemo s črkami. Slovenska abeceda ima 25 črk.

4. Odgovori.

- a) Koliko črk je v besedi *roža*? **Stiri.**
- b) Besedi spremeni prvi glas. Katere besede dobiš? **koža, boža, loža, noža, moža ...**
- c) Ali glasovi besedam spremenijo pomen? **DA** NE

5. Preberi besede.

jezik, Barbara, učenec, gora

- a) Katera izmed teh besed ima najmanj glasov? **Gora.**
- b) Katera jih ima največ? **Barbara.**

6. Preberi, kaj je napisala in povedala Zala.

gora

lepota

7. Za vsako besedo napiši, koliko zlogov je v njej.

jezik – 2 Barbara – 3
malica – 3 voda – 2

8. Preberi pogovor med Zalo, Nežo, Filipom in Cofom.

- a) Glaskuj besedo *uho*. **U-h-o.**
- b) Koliko glasov je v njej? **Trije.**
- c) Koliko zlogov ima? **Dva.**

9. Besede prepisi na ustrezno mesto v preglednici.

vila, republika, klepetalnica, učitelj, mera, skladovnica, komar, izbira, ladjedelnica, ljubica, preglednica, carinarnica

BESEDE Z 2 ZLOGOMA	BESEDE S 3 ZLOGI	BESEDE S 4 ZLOGI	BESEDE S 5 ZLOGI
vila	učitelj	republika	klepetalnica
mera	izbira	skladovnica	ladjedelnica
komar	ljubica	preglednica	carinarnica

10. Na glas izgovori eno od besed iz 1. naloge. Napiši jo. *pustolovščina/matematika/izobraženec*

- a) Iz koliko zlogov je sestavljena? *Iz petih.*
- b) Iz koliko črk je? *Iz 13/10/11 črk.*
- c) Iz koliko glasov je? *Iz 13/10/11 glasov.*
- č) Iz katerih glasov sestoji? *p, u, s, t, o, l, o, v, š, č, i, n, a m, a, t, e, m, a, t, i, k, a i, z, o, b, r, a, ž, e, n, e, c*

11. Iz zlogov sestavi eno ali več besed.

- a) VO JE RA NA SLOV *naravoslovje, rana ...*
- b) RI VE CA VE *veverica, Verica ...*
- c) VA VE PRI DO LEC PO *pripovedovalec ...*

12. Napiši besede

- a) z dvema zlogoma: *npr. šola, roka*
- b) s štirimi zlogi: *npr. petelinček, Jesenice*
- c) z enim zlogom: *npr. po, nad*

Dopolni in pomni.

Besede govorimo ali pišemo.

Govorimo jih tako, da izgovarjamo **glasove**.

Besede napišemo s **črkami**. Slovenska pisava ima 25 črk, ki so urejene po **abecedi**.

Glasove povezujemo v zloge, zloge pa v besede. Besede lahko zlogujemo. Besede

mama, babica, spominčica zlogujemo *ma|ma, ba|bi|ca, spo|min|či|ca*. Torej sta v besedi

mama dva zloga, v besedi *babica* so trije **zlogi** in v besedi *spominčica*

štirje zlogi.

3. Na glas in razločno preberi besede.

lok, muha, rokav

l-o-k, m-u-h-a, r-o-k-a-v

l – soglasnik, o – samoglasnik, k – soglasnik; m – soglasnik, u – samoglasnik, h – soglasnik, a – samoglasnik; r – soglasnik, o – samoglasnik, k – soglasnik, a – samoglasnik, v – soglasnik

4. Kateri samoglasniki so v naslednjih besedah? Napiši jih.

ptič, puma, potep: i, u, a, o, e

5. S katerimi črkami so napisani samoglasniki v slovenskem knjižnem jeziku?

Z i, u, a, o, e.

6. Na glas in razločno preberi besede.miš, led, teta, pes, maj, gora, morje, kup

a) Prepiši podčrtane samoglasnike iz zgornjih besed. i, e, e, e, a, o, o, u

b) Koliko jih je? Osem.

7. Prepiši besedo upravičeno. upravičeno

a) Samoglasnike v besedi pobarvaj z rdečo barvo. upravičeno

b) Soglasnike pobarvaj z modro barvo. upravičeno

8. Na glas izgovori besede in za vsako povej, ali je v njej ozki o ali široki o.gozd, gora, roka, most, voda, moka

Besede prepiši na ustrezno mesto v preglednici.

BESEDE Z OZKIM O	BESEDE S ŠIROKIM O
gozd	gora
most	roka
moka	voda

9. Na glas izgovori besede.zemlja, led, vedro, seme, megla, žemlja, veslo, tema, dež

Besede prepiši na ustrezno mesto v preglednici.

BESEDE Z OZKIM E	BESEDE S ŠIROKIM E	BESEDE S POLGLASNIKOM
led	zemlja	megla
seme	vedro	tema
žemlja	veslo	dež

10. Preberi Zaline besede. Nato odgovori na Nežino vprašanje in pojasni.

11. Na glas preberi dvojice povedi. Pozoren bodi na izgovor in pomen podčrtanih besed.

- Čebele nabirajo med. – Cesta med Ljubljano in Vrhniko je bila nekaj časa zaprta.
- Oče vozi počasi. – Vozi počasneje, oče, da nas ne ustavi policist.
- Kadar se klop prisesa, ga je priporočljivo odstraniti s pinceto. – Sedel sem na klop.
- Ded je postavil palico v kot. – Letos Jernej ni zaslužil toliko kot lani.

Kaj si opazil?

- Ali se podčrtane besede v dvojicah povedi razlikujejo po pomenu? **Da.**
- Ali se o in e v zgornjih dvojicah povedi izgovarjata enako ali različno?
Izgovarjata se različno: v eni povedi sta e in o široka, v drugi pa ozka.

12. Na glas preberi povedi. Pozoren bodi na izgovorjavo podčrtanih besed.

- Potres je porušil velik del mesta. – Naša stavba je varna pred potresom.
- Alešev ukrep je bil premalo premišljen. – Njegovega ukrepa niso upoštevali.

Odgovori.

- Črko e sem prebral z istim glasom v vseh podčrtanih besedah. DA NE
- V katerih besedah si izgovoril široki e? **V besedah potres, ukrep.**
- V katerih besedah si izgovoril ozki e? **V besedah potresom, ukrepa.**

GLASOVI SLOVENSKEGA
KNJIŽNEGA JEZIKA

samoglasniki

soglasniki

Dopolni in pomni.

Poznamo dve vrsti glasov:

- take, ki jih izgovarjamo same, npr. *e*, zato jih imenujemo samoglasniki,
- in take, ki jih izgovarjamo skupaj z drugim glasom, npr. *l*, *v*, zato jih imenujemo soglasniki.

V besedi *roža* so štirje glasovi: dva glasova sta **samoglasnika** (o in a), dva sta **soglasnika** (r in ž).

V slovenskem knjižnem jeziku je osem samoglasnikov: i (npr. *miš*), ozki e (npr. *led*), široki e (npr. *teta*), polglasnik (npr. *pes*), a (npr. *maj*), široki o (npr. *gora*), ozki o (npr. *morje*), u (npr. *kup*).

Črk zanje pa je **pet**: i, e, a, o, u.

Vsi drugi glasovi so **soglasniki**: b, c, č, d, f, g, h, j, k ...

Samoglasniki so v besedah pomembnejši od soglasnikov. Izgovorjena beseda ima toliko zlogov, kolikor ima samoglasnikov. Beseda *ljubezen* ima tri **samoglasnike** (u, e, e), torej ima tri zloge: *lju|be|zen*.

Vir:

- <https://www.radovednih-pet.si/seznam-vsebin/5/slovenscina-5>
- https://folio.rokus-klett.si/?credit=R5SLO5_1del